

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 327/2539

นาย พิเศษ ปัตตพงศ์ กับพวก ผู้ร้อง นาย ไพศาล ปัตตพงศ์ กับพวก ผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1713, ป.พ.พ. มาตรา 1718, ป.พ.พ. มาตรา 1727

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้จะมีข้อกำหนดในพินัยกรรมให้ตั้งผู้ร้องที่ 1 ถึงที่ 4 เป็นผู้จัดการมรดกและศาลมีคำสั่งให้ผู้ร้องทั้งสี่ร่วมกันเป็นผู้จัดการมรดกแล้วเมื่อปรากฏต่อมาในภายหลังว่าพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไปศาลมีอำนาจถอดถอนหรือสั่งตั้งผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลเพิ่มเติมได้เพื่อประโยชน์แก่กองมรดกและเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดก แม้ศาลยกคำร้องของค. ที่ร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกแล้วแต่ผู้มีส่วนได้เสียในทรัพย์มรดกคนอื่นร้องขอต่อศาลให้ตั้งค. เป็นผู้จัดการมรดกก็เป็นสิทธิที่จะกระทำได้ไม่ขัดต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1713 การที่บุคคลใดเคยถูกศาลพิพากษาลงโทษมิใช่เหตุที่จะเป็นผู้จัดการมรดกไม่ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1718

คำพิพากษา

คดีนี้ สืบเนื่องมาจากศาลมีคำสั่งตั้งผู้ร้องทั้งสี่ร่วมกันเป็นผู้จัดการมรดกของนายเทียนแสง ผู้ตาย ต่อมา ผู้ร้องที่ 2 และที่ 4 ยื่นคำร้องว่า ผู้ร้องที่ 1 และที่ 3 ถึงแก่ความตาย ลำพังผู้ร้องที่ 2 และที่ 4 ไม่สามารถจัดการมรดกต่อไปได้ ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ร้องที่ 2 และที่ 4 ร่วมกันมีอำนาจจัดการมรดกของนายเทียนแสงผู้ตายต่อไป ผู้คัดค้านที่ 4 และที่ 5 ต่างยื่นคำร้องคัดค้านว่า ผู้คัดค้านที่ 4 และที่ 5 เป็นทายาทโดยชอบธรรม มีสิทธิรับมรดกของนายเทียนแสง ขอให้ศาลมีคำสั่งถอนผู้ร้องที่ 2 และที่ 4 จากการเป็นผู้จัดการมรดกโดยผู้คัดค้านที่ 4 ขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งตนเองเป็นผู้จัดการมรดกแทน ส่วนผู้คัดค้านที่ 5 ขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งผู้คัดค้านที่ 3 เป็นผู้จัดการมรดกแทน ผู้ร้องที่ 2 และที่ 4 ยื่นคำคัดค้านผู้คัดค้านที่ 4 และที่ 5 ขอให้ยกคำร้องคัดค้านของผู้คัดค้านที่ 4 และที่ 5 ผู้คัดค้านที่ 6 ยื่นคำร้องคัดค้านผู้คัดค้านที่ 4 และที่ 5 และว่าหากศาลมีคำสั่งถอนผู้ร้องที่ 2 และที่ 4 จากการเป็นผู้จัดการมรดก ขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งผู้คัดค้านที่ 6 เป็นผู้จัดการมรดกของนายเทียนแสง และยกคำร้องคัดค้านของผู้คัดค้านที่ 4 และที่ 5 ผู้คัดค้านที่ 4 และที่ 5 ยื่นคำคัดค้านผู้คัดค้านที่ 6 ขอให้ยกคำคัดค้านของผู้คัดค้านที่ 6 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ถอนผู้ร้องที่ 1 และผู้ร้องที่ 3 จากการเป็นผู้จัดการมรดกของนายเทียนแสง และมีคำสั่งตั้งให้ผู้คัดค้านที่ 3 และผู้คัดค้านที่ 4 เป็นผู้จัดการมรดกของนายเทียนแสงร่วมกับผู้ร้องที่ 2 และผู้ร้องที่ 4 คำขออนุญาตนี้ให้ยกคำคัดค้านของผู้คัดค้านที่ 6 ผู้ร้องที่ 2 และที่ 4 กับผู้คัดค้านที่ 4 ถึงที่ 6 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ผู้ร้องที่ 2 และที่ 4 กับผู้คัดค้านที่ 4 ถึงที่ 6 ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงฟังได้ตามที่คู่ความนำสืบรับกันว่านายเทียนแสงเจ้ามรดกได้ทำพินัยกรรมตั้งผู้ร้องทั้งสี่เป็นผู้จัดการมรดกตามเอกสารหมาย ค.2 ข้อ 6 ต่อมาผู้ร้องทั้งสี่ได้รับคำสั่งจากศาลให้ร่วมกันเป็นผู้จัดการมรดกมีพินัยกรรมการจัดการมรดกยังไม่เสร็จสิ้น ต่อมาผู้ร้องที่ 1 และที่ 3 ถึงแก่ความตาย ผู้ร้องที่ 2 และที่ 4 จึงยื่นคำร้องนี้ โดยมีผู้คัดค้านที่ 4 และที่ 5 ยื่นคำร้องขอให้ถอนผู้ร้องที่ 2 และที่ 4 จากการเป็นผู้จัดการมรดก และตั้งให้ผู้คัดค้านที่ 3 กับผู้คัดค้านที่ 4 เป็นผู้จัดการกับมีผู้คัดค้านที่ 6 ยื่นคำร้องคัดค้านคำคัดค้านของผู้คัดค้านที่ 4 และที่ 5 ขอให้ตั้งผู้คัดค้านที่ 6 เป็นผู้จัดการมรดกของนายเทียนแสง และยกคำร้อง

คัดค้านของผู้คัดค้านที่ 4 และที่ 5 ในปัญหาประการแรกว่ามีเหตุสมควรถอนผู้ร้องที่ 2 และที่ 4 ออกจากการเป็นผู้จัดการมรดกของนายเทียนเส็ง หรือไม่ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ยังไม่สมควรถอนผู้ร้องที่ 2 และที่ 4 ออกจากการเป็นผู้จัดการมรดกของนายเทียนเส็ง ส่วนที่ผู้ร้องที่ 2 และที่ 4 กับผู้คัดค้านที่ 6 ฎีกาว่าไม่ควรตั้งผู้คัดค้านที่ 3 และที่ 4 เป็นผู้จัดการมรดกร่วมกับผู้ร้องที่ 2 และที่ 4 เพราะขัดต่อข้อกำหนดในพินัยกรรมเอกสารหมายเลข 2 ข้อ 6 นั้น เห็นว่า แม้จะมีข้อกำหนดในพินัยกรรมดังกล่าวและศาลฎีกามีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้ร้องที่ 1 ถึงที่ 4 ร่วมกันเป็นผู้จัดการมรดกของนายเทียนเส็งแล้ว เมื่อปรากฏต่อมาในภายหลังว่ามีพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ศาลมีอำนาจที่จะถอนถอนหรือสั่งตั้งผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลเพิ่มเติมได้เพื่อประโยชน์แก่กองมรดกและเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดก ปัญหาต่อไปคือสมควรจะตั้งผู้คัดค้านที่ 3 และที่ 4 เป็นผู้จัดการมรดกร่วมกับผู้ร้องที่ 2 และที่ 4 หรือไม่ เห็นว่า ผู้คัดค้านที่ 5 เป็นมารดาของผู้คัดค้านที่ 3 และที่ 4 มีสิทธิได้รับมรดกของนายเทียนเส็งตามพินัยกรรมเอกสารหมายเลข 2 ข้อ 2 และข้อ 3 ส่วนผู้คัดค้านที่ 3 และที่ 4 เป็นผู้มีส่วนได้เสียด้วย แม้ศาลชั้นต้นจะยกคำร้องของผู้คัดค้านที่ 3 ที่ผู้ร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกแล้วก็ตาม แต่ในคดีนี้ผู้คัดค้านที่ 5 ร้องขอต่อศาลให้ตั้งผู้คัดค้านที่ 3 เป็นผู้จัดการมรดกแทนซึ่งเป็นสิทธิที่ผู้คัดค้านที่ 5 จะกระทำได้ไม่ขัดต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1713 แต่อย่างใดดังเหตุผลที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยมาแล้ว ส่วนที่ผู้ร้องที่ 2 และที่ 4 กับผู้คัดค้านที่ 6 อ้างว่าผู้คัดค้านที่ 5 ไม่มีสิทธิรับมรดกเพราะถูกตัดโดยพินัยกรรม เอกสารหมายเลข 2 ข้อ 3 นั้น เนื่องจากยังไม่มีคำวินิจฉัยอันถึงที่สุดของศาลในปัญหาการตีความพินัยกรรมข้อนี้จะถือว่าผู้คัดค้านที่ 5 ถูกตัดมิให้รับทรัพย์มรดกยังไม่ได้ส่วนที่อ้างว่าผู้คัดค้านที่ 3 และที่ 4 เคยถูกศาลพิพากษาลงโทษแม้จะเป็นจริงดังที่อ้างก็มีใช้เหตุที่จะเป็นผู้จัดการมรดกไม่ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1718 เมื่อพิเคราะห์ถึงพฤติการณ์แห่งคดีที่ว่ายังคงมีทรัพย์มรดกที่ยังไม่ได้แบ่งปันให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกตามพินัยกรรม เอกสารหมายเลข 2 ข้อ 2 และข้อ 3 ซึ่งผู้คัดค้านที่ 5 และครอบครัวมีส่วนจะได้รับอยู่ด้วย หากตั้งผู้คัดค้านที่ 3 และที่ 4 เป็นผู้จัดการมรดกร่วมกับผู้ร้องที่ 2 และที่ 4 ย่อมจะเกิดความเป็นธรรมแก่ทายาท ที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยในส่วนนี้ ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยพิพากษายืน

องค์คณะ

ธวัชชัย พิทักษ์พล · จอห์นทรัพย์ เทียงธรรม · บรรเทิง มุลพรม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/327/2539>